

- © Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
- © The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
- © La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

***Uzan și alții v. Turcia* - [19620/05](#), [41487/05](#), [17613/08](#) et al.**

Hotărârea din 5.3.2019 [Secția a II-a]

Articolul 1 din Protocolul nr 1

Articolul 1 para. 2 din Protocolul nr 1

Controlul folosinței bunurilor

Înghițarea preventivă a activelor administratorilor sau ale rudelor directorilor unei bănci aflate în faliment, chiar dacă nu s-a constatat că aceștia au fost implicați în mod personal: *încălcare*

În fapt: În 2003, Autoritatea de Reglementare Bancară a transferat gestiunea unei bănci aflate în faliment la fondul de asigurare a depozitelor de economii („FADE”), organism public. FADE a plătit compensații către deținătorii de conturi bancare, compensații cu o valoare mai mare de 4 miliarde de euro. Au fost intentate proceduri penale împotriva acționarilor majoritari ai băncii și împotriva unor administratori sau auditori. Fiind tergiversat de sustragerea unor acuzații, procesul directorilor companiei nu a fost soluționat până în prezent.

În august 2003, tribunalul polițienesc a decis înghițarea preventivă a activelor directorilor companiei și ale unor administratori sau auditori, pe de o parte, și ale soțiilor și copiilor lor, pe de altă parte. Reclamanții aparțineau unuia din cele două grupuri. Procedurile penale au fost inițial extinse și în privința acestora, însă au fost încetate în ianuarie 2004; administratorii și auditorii au fost achitați de noile acuzații în 2018. Majoritatea măsurilor provizorii au fost menținute, având în vedere procesul principal și recuperarea dorită a datoriei publice.

În drept – Articolul 1 din Protocolul nr. 1

a) *Dacă se poate vorbi despre existența unui bun* – Articolul 1 din Protocolul 1 era aplicabil, inclusiv în cazul celor doi reclamanți (născuți în 1999 și 2003), care erau minori și care nu aveau nici un bun la data faptelor. Tribunalele le-au recunoscut capacitatea de a dobândi anumite drepturi prin moștenire și prin donații. Prin urmare, tinerii puteau avea o așteptare legitimă care se încadra în conceptul de „bun”, având în vedere și caracterul automat, generalizat și inflexibil al măsurilor provizorii și durata lor incertă.

b) *Caracterul încălcării* – Măsurile provizorii trebuiau analizate prin prisma controlului folosinței bunurilor.

c) *Cu privire la legalitate* – În contextul incertitudinii privind rezultatul procedurilor penale împotriva celor prezumați a fi responsabili pentru pierderile financiare – având în vedere sustragerea acuzațiilor, legislația aplicabilă le lăsa tribunalelor posibilitatea de a decide menținerea măsurilor provizorii, atât timp cât toate sumele solicitate de către FADE nu erau recuperate. Având în vedere constatările sale privind proporționalitatea Curtea a lăsat deoparte chestiunea respectării criteriului legalității prin existența unei discreții largi.

d) *Dacă a existat un scop legitim* – Măsurile contestate urmăreau interesul general: cel al prevenirii folosinței bunurilor despre care se banuia că au fost achiziționate ca urmare a desfășurării unor activități infracționale.

e) *Cu privire la proporționalitate* – Curtea a recunoscut importanța și complexitatea acestui caz pentru autoritățile financiare, administrative și judiciare turce: a fost necesar să se întreprindă măsuri pentru a se proteja drepturile foarte multor persoane afectate, pentru reducerea pierderilor și pentru prevenirea fraudelor, pentru recuperarea fondurilor publice și pentru tragerea la răspundere ale persoanelor responsabile de pierderile financiare. În scopul stopării transferurilor frauduloase ale banilor publici, măsurile preventive pot constitui o armă eficientă și necesară pentru combaterea actelor frauduloase în cercurile financiare. Prin urmare, implementarea inițială a măsurilor în discuție nu a fost, în sine, contrară principiului proporționalității.

Totuși, dacă măsurile provizorii puteau fi justificate de interesul general atunci când aveau ca scop prevenirea actelor frauduloase pentru a se garanta satisfacția creditorilor, acestea trebuiau încetate de îndată ce nu mai erau necesare, de vreme ce impactul lor creștea odată cu durata lor. În acest caz, problema a apărut mai ales începând cu data la care reclamanții au beneficiat de încetarea procedurilor.

Gravitatea sarcinii impuse reclamanților putea fi observată din următoarele elemente:

(i) *Durata* restricțiilor: zece ani pentru anumiți reclamanți; până la cincisprezece ani pentru alții.

(ii) *Întinderea* restricțiilor: cei doi reclamanți tineri au fost privați de posibilitatea de a dobândi mai multe tipuri de bunuri, iar ceilalți trei au fost împiedicați să dispună, respectiv, de salariul de profesor universitar, de economiile sau de casa lor (iar în cazul fiecăruia dintre aceștia, de mașinile lor).

(iii) *Caracterul automat*, general și inflexibil în cazul fiecăruia fără un control individual obișnuit. Nu doar că reclamanții nu au fost niciodată condamnați în fața unui tribunal penal, dar ordinele de plată emise împotriva lor au fost anulate de către tribunalele competente care au stabilit că aceștia nu puteau fi trași la răspundere pentru prejudiciul material suferit de către FADE.

(iv) *Lipsa elementelor* din dosar care să sugereze că reclamanții puteau fi implicați în comiterea vreunei fraude. Autoritățile naționale au avut în vedere doar măsuri alternative, însă foarte târziu sau deloc. Mai mult, nu există nimic în dosarul cauzei, care să arate că colectarea datoriilor publice pretindea o protecție mai mare decât bunurile reclamanților.

(v) *La nivelul garanțiilor procesuale*, atribuirea de către Curtea cu Jurați pentru reclamanți a unui statut diferit de cel al părților în proces i-a împiedicat să participe la principalele proceduri, de care depindeau drepturile acestora.

Fără o altă justificare în afară de relația cu conducerea băncii sau de exercitarea, la un anumit moment, a responsabilităților în cadrul acesteia, impunerea măsurii provizorii în privința bunurilor reclamanților și prelungirea ei automată, în ciuda deciziilor de întrerupere sau de achitare, nu a fost conformă cu principiile garantate în jurisprudența Curții: dimpotrivă, era necesar ca tribunalul să poată evalua care instrumente sunt cel mai bine adaptate la circumstanțe și, în general, să se cântărească scopul legitim urmărit în comparație cu drepturile celor în discuție. Mai mult, reclamanții nu au beneficiat de niciuna dintre garanțiile procedurale relevante. Pe scurt, nu a fost asigurat echilibrul corect.

Concluzie: încălcarea (unanimitate în privința reclamanților adulți; șase voturi la unu în privința reclamanților tineri).

Articolul 41: Chestiune rezervată.